

Moje izkušnje s pripravanjem matic

Andreja Smrdelj

andreja.smrdelj@os-dekani.si

Ideja o pripranju matice v matične kletke je zanimiva za ekološke čebelarje, saj so ekološka zdravila učinkovita predvsem v čebeljih družinah brez pokrite zalege. Torej je cilj pripranja matice, da je čebelja družina v določenem izračunanem trenutku, ko vemo, da ne bomo potrebovali pašnih čebel, brez pokrite zalege.

Pred leti sem zasledila, da nekateri italijanski čebelarji pripravljajo matice v majhne matične kletke (niso matičnice). Seveda sem tudi sama kupila takšne matične kletke. Žal čebelam takšno pripranje ni bilo naravno, saj je bilo matici onemogočeno zaleganje in so matico v veliko primerih ubile ali preogle. Pri nas pa je bilo kasneje tudi že možno kupiti enosatni matični izolator, narejen iz matične rešetke, v katerega se vstavi cel sat na katerem matica lahko zalega. Seveda sem želela preveriti tudi kako deluje matični izolator. Za vsak panj sem kupila po enega.

Pri uporabi matičnega izolatorja je treba, glede na pričakovano pašo, izračunati, katero generacijo čebel lahko izgubimo. Seveda ta sistem ne pride v poštev za čebelarje, ki želijo izkoriščati pozne in nepredvidljive paše. Pri nas na Obali se konča paša konec junija, zato matico v matični izolator pripremem približno mesec prej, prvi teden v juniju. Hkrati bodo imele čebele med priprtjem matice manj dela z nepokrito zalego in bo na zadnji paši večji donos medu. Smisel matičnega izolatorja namreč je v tem, da matica zalega le na tem satu. Po osmih dneh od priprtja matice v matični izolator podrem morebitne matičnike po panju. Ko je zalega v matičnem izolatorju pokrita in je že večina čebel na preostalih satih iz panja poleženih, sat, ki je v izolatorju, 12. dan odstranim iz panja in ga nadomestim z novim praznim. Matica bo zalegala na prazen sat, zato bo to edina nepokrita zalega v panju, ki bo zvalila še preostale varoje. Ko je še na tem satu vsa zalega pokrita, zaključim postopek, ki traja skupno 24 dni (do konca junija). V tem času se tudi v preostalem delu panja poleže zalega. Nato odstranim zaleženi sat iz matičnega izolatorja, matico spustim v panj in izvedem zatiranje varoj z ekološkim zdravilom po navodilu veterinarja. Tako lahko zagotovo večino varoj odstranimo iz gospodarskih družin. Odstranjene sate s pokrito zalego zbiram v drugem panju – narejencu –, kjer zatiranje

Lovilni sat z matično rešetko.

varoj izvedem, ko se poleže vsa zalega. Če družina v narejencu sama ne ustvari nove matice, poskrbim, da do nje pridejo. Če je matica mlada in zdrava, bo zagotovo preživela do naslednje sezone. Kaj pa, če matica v gospodarski družini, ki smo jo pripravljali, ni idealna? Po mojih izkušnjah se je pokazalo, da so čebele staro matico po dveh tednih ubile ali preogle. Čebele so zaradi premalo nepokrite zalege in s tem feromona začutile, kot da z matico ni vse v redu. V takih primerih dodam rezervno mlado matico.

Ker še vedno stremim k izboljšavam iz lastnih izkušenj, bom letošnjo sezono preizkusila še 11 + 3 AŽ-panje, ki imajo v plodišču možnost omejitve matice na tri prečno postavljene sate. Poskus bom izvedla s starimi maticami, saj me zanima, ali bo po panju dovolj matičnega feromona, da bodo čebele pustile matico pri življenju.

Pomembnejše od zdravila za zatiranje varoj je, da redno spremljam napadenost z varojami in da imam prav v vsakem panju testni vložek za spremljanje odpada varoj. Na testni vložek vstavim plastificiran bel list, kjer si narišem kvadrato za lažje štetje varoj. List po vsakem štetju očistim in namažem z navadnim jedilnim oljem, ki nima vonja. Vestno se držim veterinarjevih priporočil glede zgornje meje števila naravnega odpada varoj v določenem letnem času in takoj ukrepam, če je meja presežena. Pomembno pa je tudi, da imam vsako leto nekaj rezervnih družin, ki niso obremenjene z varojami.

Moja največja želja pa je, da bi lahko čebelarili brez uporabe vsakršnih zdravil za zatiranje varoj in tako zagotovili našim potomcem lepšo prihodnost. ●

Foto: Andreja Smrdelj